

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสถาบันการเงินชุมชน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสถาบันการเงินชุมชน

เหตุผล

โดยที่สถาบันการเงินชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการบริการการเงินระดับชุมชนของสถาบันการเงินชุมชนเป็นการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สมาชิก เพื่อแก้ปัญหาด้านการเงินของคนในชุมชน โดยเฉพาะในกลุ่มคนที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการของระบบการเงิน ดังนั้น เพื่อให้สถาบันการเงินชุมชนได้รับการพัฒนาและเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน โดยให้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินชุมชนที่มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันการเงินชุมชนให้มีประสิทธิภาพ และทำให้สถาบันการเงินชุมชนอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินชุมชน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินชุมชน

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินชุมชน” ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้จัดการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการเงินระดับชุมชน ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านกฎหมาย และด้านเศรษฐกิจการเงินหรือการคลัง ด้านละหนึ่งคน

ให้ผู้ว่าการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้แทนจากธนาคารออมสิน และผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้ง การจดทะเบียน การดำเนินการเพิกถอนและการฟื้นฟูสภาพจากการเป็นสถาบันการเงินชุมชน

(๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบคำขอการจัดตั้ง ยกเลิก และเพิกถอนสถาบันการเงินชุมชน ตามข้อเสนอแนะของธนาคารผู้ประสานงาน

(๓) ออกระเบียบกำหนดคุณสมบัติของสมาชิก

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยง

(๕) กำหนดกรอบอัตราดอกเบี้ยค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และผลตอบแทน ที่สถาบันการเงินชุมชนอาจเรียกเก็บจากกับสมาชิก

(๖) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับระบบสถาบันการเงินชุมชน

(๗) ดำเนินการเพื่อเพิ่มความมั่นคงและความยั่งยืนของการดำเนินการของระบบสถาบันการเงินชุมชน รวมทั้งดำเนินการให้ธนาคารผู้ประสานงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชน

(๘) กำกับความมั่นคงของระบบสถาบันการเงินชุมชนโดยรวม ดูแลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการประสานงานและดำเนินการให้เป็นไปพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์ด้านความมั่นคงทางการเงินของสถาบันการเงินชุมชนและเรียกดูข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

- (๙) รายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีและสาธารณชนทราบ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
 (๑๐) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
 (๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
 (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินกว่าเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
 (๓) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
 (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 (๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
 (๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

- (๙) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากองค์กรเพราะทุจริตต่อหน้าที่
 (๑๐) ไม่เป็นข้าราชการ หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ องค์กรอิสระ
 (๑๑) ไม่ได้เป็นผู้บริหาร ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน

มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการคนใหม่ ซึ่งต้องแต่งตั้งภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับจากวันที่ครบวาระ

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระกรรมการตามมาตรา ๙ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
 (๒) ลาออก

(๓) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

(๔) รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง ไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลงภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่กรรมการออก เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการขึ้นดำรงตำแหน่งแทนก็ได้ ให้กรรมการผู้ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา นี้ ให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่ และให้คณะกรรมการดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้โดยจะต้องมีกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ไม่น้อยกว่าสองคน

มาตรา ๑๑ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๒ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย และอาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งคนใดเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือดำเนินการตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

การประชุมคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานให้นำมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

โครงข่ายสถาบันการเงินชุมชน

ส่วนที่ ๑

ธนาคารประสานงาน

มาตรา ๑๓ ให้ธนาคารผู้ประสานงานมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้ข้อเสนอแนะกรรมการตามมาตรา ๗ (๒)
 - (๒) สนับสนุนการจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชน โดยเน้นพื้นที่ที่มีศักยภาพและมีการดำเนินการให้บริการการเงินระดับชุมชนอย่างเข้มแข็ง รับคำขอจัดตั้ง และเลิกสถาบันการเงินชุมชนเพื่อนำเสนอคณะกรรมการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
 - (๓) จัดทำและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการให้บริการทางการเงิน ระบบการโอนเงิน ระบบบัญชี หรือระบบอื่นใดที่จำเป็น
 - (๔) พัฒนาศักยภาพและความพร้อม ทั้งในด้านระบบการเงิน การบัญชี และการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร เพื่อยกระดับมาตรฐานให้แก่สถาบันการเงินชุมชน
 - (๕) ให้บริการทางการเงินแก่สถาบันการเงินชุมชน
 - (๖) เป็นตัวกลางในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างสถาบันการเงินชุมชน
 - (๗) จัดทำระบบข้อมูล รวมถึงข้อมูลธุรกรรมทางการเงินของสมาชิก
 - (๘) ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน ทั้งในด้านการบริหารจัดการและการบริหารความเสี่ยง และจัดทำรายงานส่งคณะกรรมการ
 - (๙) ตรวจสอบและประเมินผลเพื่อทบทวนการรับรองการจดทะเบียนการเป็นสถาบันการเงินชุมชนทุกสามปี
 - (๑๐) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- กรณีที่ธนาคารผู้ประสานงานมีมากกว่าหนึ่งแห่ง ให้ธนาคารผู้ประสานงานแบ่งพื้นที่ระหว่างกันให้เหมาะสมและให้มีอำนาจในการเชื่อมโยงและเข้าถึงข้อมูลตาม (๗) และตรวจสอบข้อมูลธุรกรรมทางการเงินของสถาบันการเงินชุมชนและสมาชิก ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๔ ให้ธนาคารผู้ประสานงานจัดทำบัญชีเฉพาะสำหรับการดำเนินการตามนโยบายที่รัฐบาลมอบหมายเกี่ยวกับสถาบันการเงินชุมชนโดยแยกบัญชีดังกล่าวออกจากบัญชีการดำเนินงานต่าง ๆ ตามปกติ

ส่วนที่ ๒

สถาบันการเงินชุมชน

มาตรา ๑๕ ให้สถาบันการเงินชุมชนจัดตั้งขึ้นเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางการเงินระดับชุมชนแก่สมาชิก ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สถาบันการเงินชุมชนที่ได้จัดตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่ง ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๑๖ ห้ามผู้ใดนอกจากสถาบันการเงินชุมชนใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในธุรกิจทางการเงินว่า “สถาบันการเงินชุมชน” “สมาชิกโครงสร้างสถาบันการเงินชุมชน” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกัน

มาตรา ๑๗ ทุนหรือทรัพย์สินของสถาบันการเงินชุมชนประกอบด้วย

(๑) เงินที่สมาชิกรับมาลงหุ้นหรือฝากไว้กับสถาบันการเงินชุมชน

(๒) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่สถาบันการเงินชุมชนได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไข

หรือข้อผูกพันใด ๆ

(๓) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของสถาบันการเงินชุมชน

มาตรา ๑๘ ให้สถาบันการเงินชุมชนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้บริการการเงินระดับชุมชนกับสมาชิก

(๒) กระทำการใด ๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต สวัสดิภาพ และสวัสดิการของ

สมาชิกและประชาชนในชุมชน

(๓) ปฏิบัติงานอื่นใด เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบันการเงินชุมชนตามที่กำหนด

ในกฎกระทรวง

การรับจํานำและการรับจํานองต้องเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อเท่านั้น และการรับชำระเงินและการโอนเงินต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การให้บริการการเงินให้สถาบันการเงินชุมชนให้บริการการเงินระดับชุมชนกับสมาชิกผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ธนาคารผู้ประสานงานจัดทำขึ้นตามมาตรา ๑๓ (๓)

มาตรา ๑๙ การให้บริการการเงินของสถาบันการเงินชุมชนกับธนาคารผู้ประสานงาน และสถาบันการเงินอื่น ๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงินชุมชน

(๑) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย

(๒) ได้รับความผิดอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่สถาบันการเงินชุมชนไม่ประสงค์เป็นสถาบันการเงินชุมชนต่อไป ให้ยื่นคำขอยกเลิกการจดทะเบียนต่อธนาคารผู้ประสานงาน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

เมื่อธนาคารผู้ประสานงานได้รับคำขอยกเลิกการจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้ธนาคารผู้ประสานงานเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบการขอยกเลิกการจดทะเบียน

เมื่อคณะกรรมการความเห็นชอบการขอยกเลิกการจดทะเบียนแล้ว ให้ถือว่าการเป็นสถาบันการเงินชุมชนเป็นอันสิ้นสุดลง

ส่วนที่ ๓ ระบบฐานข้อมูลร่วม

มาตรา ๒๒ ให้ธนาคารผู้ประสานงานจัดทำระบบฐานข้อมูลทั่วไปในด้านต่าง ๆ ของการให้บริการทางการเงิน ข้อมูลสถาบันการเงินชุมชนที่ได้รับการรับรองจดทะเบียน รวมถึงข้อมูลธุรกรรมทางการเงินของสมาชิกที่สามารถเข้าถึงเชื่อมโยงและตรวจสอบระหว่างธนาคารผู้ประสานงานได้ตามมาตรา ๑๓ (๗)

สำนักงานเศรษฐกิจการคลังทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับข้อมูลตามวรรคหนึ่งจากธนาคารผู้ประสานงาน

มาตรา ๒๓ ให้ธนาคารผู้ประสานงานและสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลในระบบฐานข้อมูลร่วม เพื่อใช้ประกอบในการให้บริการทางการเงินแก่สถาบันการเงินชุมชนในการประเมินผลติดตามและตรวจสอบ รวมทั้งในการพัฒนาโครงข่ายสถาบันการเงินชุมชนโดยรวม

หน่วยงานอื่นของภาครัฐ สามารถเข้าถึงข้อมูลในระบบฐานข้อมูลร่วมเป็นรายกรณี โดยการพิจารณาอนุมัติของคณะกรรมการ

หมวด ๓ การกำกับดูแลความมั่นคงทางการเงิน

มาตรา ๒๔ ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับจากวันสิ้นปี ให้สถาบันการเงินชุมชนจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน เปิดเผย งบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินการประจำปีต่อสมาชิกและสาธารณชน รวมทั้งจัดส่งให้กับธนาคารผู้ประสานงาน

ให้ธนาคารผู้ประสานงาน ดำเนินการประเมินความเสี่ยงของสถาบันการเงินชุมชน และโครงข่ายสถาบันการเงินชุมชนทุกไตรมาส และดำเนินการประเมินมาตรฐานการให้บริการคุณภาพของสถาบันการเงินชุมชนและโครงข่ายสถาบันการเงินชุมชนเป็นประจำทุกปี และแจ้งผลการประเมินพร้อมข้อเสนอแนะให้กับคณะกรรมการ สถาบันการเงินชุมชนและสมาชิกทราบ

มาตรา ๒๕ ธนาคารผู้ประสานงาน มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงินชุมชน หรือสมาชิก มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสถาบันการเงิน

ชุมชน หรือให้ส่งรายงานการประชุมหรือเอกสารใด ๆ ของสถาบันการเงินชุมชนและสมาชิกที่จำเป็นแก่การกำกับดูแลตามพระราชบัญญัตินี้ได้

มาตรา ๒๖ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ธนาคารผู้ประสานงานมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของสถาบันการเงินชุมชน ในระหว่างเวลาทำงานของสถาบันการเงินชุมชนได้ และให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือหรือให้คำชี้แจงแก่ผู้ปฏิบัติการตามสมควร

มาตรา ๒๗ ธนาคารผู้ประสานงานมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบกิจการและฐานะการเงินของสถาบันการเงินชุมชนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เมื่อตรวจสอบแล้วให้เสนอรายงานการตรวจสอบต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงินชุมชน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของตน จนทำให้สูญเสียผลประโยชน์ของสถาบันการเงินชุมชนหรือสมาชิก หรือสถาบันการเงินชุมชนมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี หรือกิจการหรือฐานะการเงิน ตามรายงานการสอบบัญชีหรือตามรายงานการตรวจสอบ ให้ธนาคารผู้ประสานงานเสนอแนะให้ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงินชุมชนแก้ไขข้อบกพร่อง หรือระงับการปฏิบัติบางส่วนที่เป็นเหตุให้เกิดข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสถาบันการเงินชุมชนหรือสมาชิก ทั้งนี้ หากไม่ดำเนินการแก้ไขในระยะเวลาที่กำหนด ให้ธนาคารผู้ประสานงานเสนอแนะต่อคณะกรรมการเพื่อดำเนินการเพิกถอนสถาบันการเงินชุมชนดังกล่าวออกจากความเป็นสถาบันการเงินชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้

หากสถาบันการเงินชุมชนไม่เห็นด้วยกับการเพิกถอนตามวรรคหนึ่ง ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง

มาตรา ๒๙ สถาบันการเงินชุมชนย่อมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

(๑) สถาบันการเงินชุมชนมีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าสิบคน

(๒) ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก

(๓) ล้มละลาย

(๔) คณะกรรมการสั่งให้เลิกตามมาตรา ๓๐

ให้สถาบันการเงินชุมชนที่เลิกตาม (๑) (๒) หรือ (๓) แจ้งให้ธนาคารผู้ประสานงานทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เลิก

มาตรา ๓๐ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเลิกสถาบันการเงินชุมชนได้เมื่อปรากฏว่า

(๑) สถาบันการเงินชุมชนไม่เริ่มดำเนินกิจการภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่จดทะเบียนหรือหยุดดำเนินกิจการติดต่อกันเป็นเวลาสองปีนับแต่วันที่หยุดดำเนินกิจการ

(๒) สถาบันการเงินชุมชนไม่ส่งสำเนาบัญชีและรายงานประจำปีต่อธนาคารผู้ประสานงานตามมาตรา ๒๔

(๓) สถาบันการเงินชุมชนไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดี หรือการดำเนินกิจการของสถาบันการเงินชุมชนก่อให้เกิดความเสียหายแก่สถาบันการเงินชุมชนหรือประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่มีการเลิกหรือเพิกถอนสถาบันการเงินชุมชนให้มีการชำระบัญชีสถาบันการเงินชุมชนและให้นำบทบัญญัติในบรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับแก่การชำระบัญชีสถาบันการเงินชุมชนโดยอนุโลม

หมวด ๔ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๒ ผู้ใดผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา ๓๓ ผู้ใดไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของสถาบันการเงินชุมชนตามคำสั่งของธนาคารผู้ประสานงานตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ให้คำชี้แจงแก่ธนาคารผู้ประสานงาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ วรรค ๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่สถาบันการเงินชุมชนกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงินชุมชน ซึ่งเป็นผู้อนุมัติให้สถาบันการเงินชุมชนดำเนินการหรืองดเว้นการดำเนินการหรือเป็นผู้ดำเนินการ หรือรับผิดชอบในการดำเนินการนั้น ได้กระทำความผิดหน้าที่ของตนด้วยประการใด ๆ โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๓๖ ผู้ใดล่วงรู้กิจการของสถาบันการเงินชุมชนเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายหรือเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมาย อันเป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ถ้าผู้นั้นนำไปเปิดเผยแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การเปิดเผยในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) การเปิดเผยตามหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี
- (๒) การเปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

- (๓) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินชุมชน
- (๔) การเปิดเผยความลับของลูกค้าสถาบันการเงินชุมชนที่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณชนแล้ว
- (๕) การเปิดเผยความลับของลูกค้าของสถาบันการเงินชุมชนซึ่งลูกค้าดังกล่าวให้ความ

ความยินยอมแล้ว

- (๖) การเปิดเผยให้แก่สถาบันการเงินชุมชนที่อยู่ในโครงข่ายสถาบันการเงินชุมชนเดียวกัน
- (๗) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๗ ขณะที่ยังไม่ได้สรรหาและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖ (๓) ให้คณะกรรมการเท่าที่มีอยู่ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน ทั้งนี้ ให้ดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๖ (๓) ในเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๘ สถาบันการเงินชุมชนใด ใช้เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ หรือใช้คำว่า “สถาบันการเงินชุมชน” หรือ “สมาชิกโครงข่ายสถาบันการเงินชุมชน” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายในนัยเดียวกันนี้ ให้บริการการเงินระดับชุมชนกับสมาชิกหรือกิจการอื่นในลักษณะทำนองเดียวกัน ตามพระราชบัญญัตินี้ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างการยื่นคำขอจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลนั้นประกอบธุรกิจดังกล่าวต่อไป ได้จนกว่าจะได้รับแจ้งผลการรับจดทะเบียนจากคณะกรรมการ

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี